Hiroshima, Nagasaki en de Japanse capitulatie

✱ ✱ ✱ Na 25 jaar is het verband tussen de atoombommen op Hiroshima en Nagasaki en de Japanse capitulatie nog in discussie. Te horen is de bewering: „Om Japan tot capitulatie te dwingen waren de bommen niet nodig. Het ging er de Verenigde Staten om indruk te maken op de Sovjet-Unie".

In een artikel in *De Telegraaf* (van 19 september jl., blz. 21: *Polemologen gaven een eenzijdig beeld),* geschreven naar aanleiding van de Vredesweek, wordt vermeld dat hieromtrent onthutsende gegevens bekend zijn geworden. Het septembernummer van het maandblad *Aantreden,* orgaan van de Nederlandse Vereniging van Expolitieke Gevangenen uit de Bezettingstijd (25e jaargang, nr 9, blz. 350) citeert polemoloog prof. mr. Röling (de enige Nederlander in het tribunaal dat de Japanse oorlogsmisdadigers moest berechten): *de atoombommen moesten ook dienen als een waarschuwing aan de Russen,* een minder ver gaande bewering, die het afdwingen van de capitulatie als primair doel niet uitsluit. Na de oorlog was Churchills opinie, dat de Britse en Amerikaanse vloten Japan op de knieën hadden kunnen brengen zonder een schot te lossen en dat de gedachte als zou de atoombom Japans lot hebben bezegeld een verkeerde is.

Het is interessant na te gaan wat de Franse geschiedschrijver Louis Aragon, winnaar van de Lenin Vredesprijs 1957, die door de medewerking van de Sovjet-autoriteiten zijn *Histoire de l'URSS* — in 1962 in Frankrijk gepubliceerd — kon schrijven, ter zake naar voren brengt. Wij hanteren de Engelse vertaling *(A history of the USSR,* uitgave 1964, Western Printing Services Ltd, Bristol). Uit het gestelde op de bladzijden 457 t/m 464 kan het onderstaande chronologische overzicht worden afgeleid, dat inzicht kan geven in het verband tussen de atoombommen op Japan en de capitulatie van dat land.

— 16 juli 1945. Truman, Churchill en Stalin komen bijeen te Potsdam.
— 16 juli 1945. Het nucleaire experiment in de woestijn van New Mexico slaagt.
— 17 juli 1945. Truman ontvangt het bericht en licht Churchill in.
— 17 juli 1945. Openingszitting van de Conferentie van Potsdam (de conferentie duurde tot 2 augustus, omdat zij moest worden onderbroken voor de Britse verkiezingen die als resultaat hadden dat Churchill als regeringschef werd vervangen door Attlee, die hem dan ook te Potsdam afloste en het tweede deel van de conferentie bijwoonde).
— 17 juli 1945. Truman verneemt bijzonderheden omtrent het expriment: totale vernietiging binnen een perimeter van 10 mijl. Churchills reactie: „de nachtmerrie van een lange en kostbare oorlog is nu verdwenen en wij zullen de Russen niet langer nodig hebben". Men licht Stalin in, die duidelijk blijk geeft de draagwijdte van de zaak niet te snappen en slechts verheugd is dat zijn bondgenoten over een nieuw wapen kunnen beschikken. (*Byrnes,* in de US News and World Report van 15 augustus 1960: „Ik keek naar Stalins gezicht. Hij glimlachte, zei een paar woorden, waarna Truman en hij elkaar de hand gaven. Nadat Stalin de kamer had verlaten zei ik tot de president, dat omvang en betekenis wel tot hem zouden doordringen en hij de volgende dag een groot aantal vragen zou kunnen stellen. Maar Stalin stelde geen enkele vraag.")
— 26 juli 1945. De VS, Engeland en China (Rusland was niet in oorlog met Japan) zenden Japan een ultimatum, eisende onvoorwaardelijke capitulatie.
— 28 juli 1945. Japan verwerpt het ultimatum, omdat het niet de verzekering van het voortbestaan van de monarchie bevat.
— 6 augustus 1945. Atoombom op Hiroshima. De Japanse oorlogsraad vergadert; ten aanzien van de capitulatievraag staken de stemmen.
— 8 augustus 1945. Rusland verklaart Japan de oorlog.
— 9 augustus 1945. Atoombom op Nagasaki. De Japanse oorlogsraad komt weer niet tot de beslissing om te capituleren. Rusland valt aan.
— 10 augustus 1945. De Japanse oorlogsraad besluit te streven naar vrede.
— 11 augustus 1945. Het Japanse ministerie van oorlog roept op tot de „heilige oorlog".

— 13 augustus 1945. De Japanse minister van oorlog, gesteund door de chefs van staven van leger en marine, dringt aan op voortzetting van de militaire operaties.
— 14 augustus 1945. De Japanse regering meldt dat Keizer Hirohito de voorwaarden van Potsdam accepteert.
— 15 augustus 1945. De regering Sudzuki valt. Het Sovjet-opperbevel maakt bekend dat de oorlog zal worden voortgezet zo lang de Japanners de wapens niet hebben neergelegd.
— 2 september 1945. Japan capituleert voor de Sovjets (Japanse verliezen in de strijd tegen de Sovjets: 700.000 man, waarvan 600.000 gevangenen).

Afgaande op Aragon zou kunnen worden geconcludeerd, dat de atoombommen de Japanse civiele en militaire overheid geen, doch de keizer wél aanleiding gaven tot capitulatie. Kennelijk had de keizer voldoende gezag in Japan, doch kon hij — om welke reden dan ook — de zinloos geworden weerstand tegen de Sovjets op het Aziatische vasteland niet voorkomen.

Uitnodiging aan onze lezers

Nationale Nederlandse strijdkrachten voor de beveiliging van onze landsgrenzen zijn in het huidige tijdsbestel nog nauwelijks reëel te noemen. De Nederlandse strijdkrachten hebhebben dan ook slechts betekenis in het grotere geheel van het westelijk bondgenootschap. Zouden wij uit dit bondgenootschap treden of zou dit bondgenootschap, om welke reden dan ook, worden beëindigd, dan zou moeten worden overwogen of een machtsapparaat met een andere dan een interne politiële taak wel reden van bestaan zou hebben.
Ondanks het feit dat de huidige betekenis van de strijdkrachten binnen het westelijke bondgenootschap ligt, houden wij er toch (als alle Westeuropese landen) een nationale defensietopstructuur op na die, evenals vroeger, toen niet in bondgenootschappelijk verband werd gewerkt, de planning, personeels- en materieelzaken behartigt. Onder deze topstructuur heeft elk krijgsmachtdeel een eigen topstructuur ter behartiging van dezelfde zaken voor zover die het eigen belang betreffen.
Nemen wij aan dat militaire specialisatie van de verschillende Europese bondgenoten (bv. Engeland en Nederland op zee- en luchtmacht en bv. Frankrijk en Duitsland op land- en luchtmacht) een utopie is en volledig geïntegreerde Europese strijdkrachten ten slotte zullen moeten evolueren uit de verschillende nationale legers, marines en luchtmachten, en zouden wij op economische wijze onze internationale beloften op defensiegebied willen nakomen, dan zouden wij mogelijk het volgende kunnen doen:
— de bevelhebbers van de bondgenootschappelijke strijdkrachten (i.c. de Major NATO Commanders) richtlijnen laten verstrekken inzake de meest efficiënte organisatie van onze parate NAVO-strijdkrachten, hun bewapening en de materiële planning;
— of - min of meer slaafs - de organisatie en bewapening volgen van één der grotere bondgenoten en aldus gebruik maken van diens planning, research en verwervingsactiviteiten.

Deze eerste gedachten, die de problemen uiteraard (over)simplificeren, zouden, om de gedachten te bepalen, binnen tien jaar tot een grotere efficiency op allerlei gebied kunnen leiden, terwijl de zo gezochte standaardisatie wordt bevorderd. Meer defensie voor het beschikbare geld. Zou zo'n stap van een klein Europees land niet de inleiding kunnen zijn van een geïntegreerde Westeuropese defensie?

De lezers van De Militaire Spectator worden uitgenodigd hun commentaar te geven op theoretische mogelijkheid, praktische uitvoerbaarheid en wenselijkheid van de hierboven ontwikkelde gedachten. REDACTIE